

SELETUSKIRI
haridus- ja teadusministri käskkirja
„Meetme tegevuse „Ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe süsteemne arendamine
kõigil haridustasemetel“ (edaspidi EETA) toetuse andmise tingimused“
muutmise“ eelnõu juurde

I Sissejuhatus

Käskkirja eelnõuga (edaspidi eelnõu) muudetakse haridus- ja teadusministri 30.09.2015. a käskkirja nr 363 „Meetme tegevuse „Ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe süsteemne arendamine kõigil haridustasemetel“ (edaspidi EETA) toetuse andmise tingimused“. Käskkirja muudatus kehtestatakse perioodi 2014–2020 struktuuritoetuste seaduse (STS) § 16 lõike 1 alusel ning kooskõlas Vabariigi Valitsuse 13. veebruari 2014. a korraldusega nr 59 „Eesti elukestva õppe strateegia 2020 heakskiitmine“.

Käskkirja eelnõu ja seletuskirja koostasid Haridus- ja teadusministeeriumi kõrghariduse osakonna ettevõtlusõppe programmijuht Kristi Ploom, tel 735 0277, e-post kristi.ploom@hm.ee ja Haridus- ja teadusministeeriumi rahandusosakonna finantseksperdi Pirkko Kulanurm, 735 0161, e-post pirkko.kulanurm@hm.ee ning Haridus- ja teadusministeeriumi rahandusosakonna välisvahendite juht Inge Oopkaup, 7 350 279, e-post inge.oopkaup@hm.ee ning eksperdid SA Innove hariduse agentuurist: Katrin Kivisild ja Tartu Ülikoolist: Ines Kerikmäe, Marge Täks, Ülle Kesli, Piret Arusaar, Liina Pissarev.

Eelnõu vajalikkuse põhjendus

Muudetakse käskkirja lisa 1. Eelnõuga tehakse kolm muudatust: (1) muudetakse meetme tegevuse eelarve jaotust tegevuste ja kulu liikide lõikes, (2) pikendatakse toetatavate tegevuste abikõlblikkuse perioodi kuni 31.12.2020 ja (3) suurendatakse meetme tegevuse kogumaksumuse eelarvet Vabariigi Valitsuse kinnitatud eelarve piires. Käskkirja muutmine on vajalik selleks, et tagada meetme tegevuse eesmärkide elluviimisel kulude ja eelarve läbipaistvus ning vastavus tegelikule vajadusele. Eelarve ja abikõlblikkuse perioodi ja eelarve muutmine on eeldus selleks, et koostöös partneritega planeerida perioodi 2019-2020 tegevusi. Lähtuvalt rakendusüksus SA Innove ettepanekutest tehakse tehnilised muudatused käskkirja lisa 1.

Lisaks kinnitatakse käskkirjaga uus käskkirja lisa 4 „EETA 2018. aasta tegevuskava ja eelarve“. Tegevuskava alusel täiendatakse partneritega sõlmitud partnerlusleppeid täiendava lisaga, kus lepitakse kokku iga partneri tegevused ja eelarve 2018. aastaks.

II Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

1. Käskkirja lisa 1 muutmine

Käskkirja ja toetatavate tegevuste eelarve ning selle jaotus tegevuste lõikes on kinnitatud 30.09.2015, ehk kaks aastat tagasi. EETA juhtimisskeem näeb ette, et täpne tegevuskava ja eelarve eelarveaastaks valmib partnerite koostöös. Juhtpartnerite Tartu Ülikooli ja SA Innove koordineerimisel töötatakse välja toetatavate tegevuste elluviimiseks aastane tegevuskava ja eelarve. Praeguseks on koostatud kaks sellist 1) EETA 2015-2016. aasta tegevuskava ja eelarve ning 2) EETA 2017. aasta tegevuskava ja eelarve.

Seni on tegevuskava elluviimine läinud üldjoontes plaanipäraselt ning toetuse andmise tingimustes seatud tulemusnäitaja ja väljundnäitajate saavutamine on olnud plaanipärane. Tulemus- ja väljundnäitajate täitmine on olnud osaliselt kiirem ja osaliselt aeglasem kui algselt planeeritud (vt tabel 1). See on ootuspärane kuivõrd programmi välja töötamisel ei olnud võimalik hinnata ja ette

näha täpset elluviimise ajakava. Eesmärkide täitmine ei ole lineaarne protsess, kuna sõltub meetme tegevuse kui terviku elluviimisest, see tähendab et osade näitajate täitmine on olnud kiirem elluviimise alguses, osade täitmine on fookuses pigem elluviimise perioodi teises pooles. Kõikide näitajate sihttasemed on perioodi lõpuks saavutatavad ning praegu ei ole ette näha vajadust näitajate muutmiseks. All tabelis 1 on toodud täpsem ülevaade iga indikaatori sihttasemetest ja täitmisest ning hinnang sihttaseme saavutamise kohta. Toetatavate tegevuste edukaks jätkuvaks elluviimiseks ning jätkuperioodi 2019-2020 tegevuskava planeerimiseks 2018. aastal on vajalik teha toetuse andmise käskkirjas järgmised muudatused:

1.1. Toetatavate tegevuste eelarve jaotuse muutmine

Eelarve jaotuse muudatustes on lähtunud juhtpartnerite Tartu Ülikooli ja SA Innove ettepanekutest, mis on valminud kõikide partnerite koostöös. Juhtpartnerid koordineerivad toetuse andmise tingimuste kohaselt toetatavate tegevuste (sh SA Innove tegevuse 7.3. ja Tartu Ülikool ülejäänud tegevuste) aastase tegevuskava ja eelarve projekti koostamist lähtuvalt toetuse andmise tingimustes kehtestatud eesmärkidest ning hindavad koostöös elluvijaga tegevuskava ja eelarve projekti vastavust seirekomisjoni kinnitatud üldistele valikukriteeriumidele. Tartu Ülikool peab seejuures tagama ettevõtlusõppe metoodika ja õppevara tasakaalustatud arendamise nii haridustasemetete kui ka valdkondade lõikes, täienduskoolituse programmide tasakaalustatud proportsionaalse väljatöötamise kõikide haridustasemetete ja valdkondade lõikes, arvestades sihtrühmade vajadusi. Seega on Tartu Ülikooli juhtpartnerina suur vastutus meetme tegevuse eesmärkide saavutamisel ja vajalik pädevus eelarve jaotuse otstarbekuse hindamisel. Eelarve muudatuse ettepanekud on heaks kiitnud ettevõtlusõppe programmi juhtkomitee.

Eelarve muudatus seisneb järgnevas:

- 1) Muudetakse eelarve jaotust toetatavate tegevuste lõikes: suurendatakse tegevuse 7.1. eelarvet 167 tuh euro ehk 28% võrra, selleks vähendatakse tegevuse 7.2. eelarvet 70 tuh euro ehk 15% võrra ning tegevuse 7.4. eelarvet 109 tuh euro ehk 7% võrra (muudatuse tulemusel suureneb kaudsete kulude eelarve 12 tuh euro ehk 2% võrra).
- 2) Muudetakse eelarve jaotust kulu liikide lõikes – suurendatakse otsese personalikulu summat 78 tuh euro ehk 2% võrra; muudatuse tulemusel suureneb kaudsete kulude eelarve 12 tuh euro ehk 2% võrra ning vähendatakse muude kulude eelarvet 90 tuh euro ehk 5% võrra.
- 3) Muudetakse eelarve jaotust elluvijaga ja partneri vahel – suurendatakse elluvijaga eelarvet ja vähendatakse partnerite eelarvet 164 tuh euro võrra. Summa moodustab kogueelarvest 3% ja partnerite eelarvest 4%.

Muudatuste detailne ülevaade on toodud all tabelis 2 ning üksikasjalik kirjeldus on järgmine:

1.1.1. Muudetakse eelarve jaotust toetatavate tegevuste lõikes.

Suurendatakse perioodiks 2015-2018 toetatava tegevuse 7.1. eelarvet 167,4 tuh euro võrra, vähendades selleks toetatava tegevuse 7.2. eelarvet 70,4 tuh eur ja 7.4. 108,715 tuh eur võrra.

Tabel 1. Meetme tegevuse tulemus- ja väljundnäitajate saavutustase ja selgitused eesmärkide saavutamise kohta 31.05.2017. seisuga

	Näitaja nimetus	Sihttase 2018	Sihttase 2020	Saavutustase 31.05.2017. seisuga ja selgitus saavutustaseme kohta
RAKENDUSKAVA TULEMUSNÄITAJA				
	Programmis osalenud õppeasutuste osakaal, kes on ettevõtlusmooduli kasutusele võtnud	50%	90% (2023)	55% ehk 123 kooli, sh 61% programmis osalenud üldharidus-, 12% kutse- ja 50% kõrgkoolidest. Saavutamist ei ole praegu päris asjakohane hinnata, kuna kõik moodulid ei ole veel valmis. Toodud saavutustase märgib koolide osakaalu, kus on ettevõtlusõpet rakendatakse, kuid ei ole asjakohane veel järeldusi teha selle kohta, kui paljudes koolides on ettevõtlusõppe moodul kasutusele võetud, sest moodulid valmivad 2017. aasta lõpuks ning nende rakendamine eeldab eelnevat testimist.
VÄLJUNDNÄITAJA (RAKENDUSKAVA JA VV KORRALDUSE VÄLJUNDNÄITAJA)				
Meetme tegevuse väljundnäitaja	Õppeasutuste arv, kes osalevad ettevõtlusprogrammis, et võtta kasutusele ettevõtlusmoodul	180	240	224 kooli, sh 34% kõigist üldharidus-, 76% kutse- ja 73% kõrgkoolidest. Saavutustase on lähedane 2020 sihttasemele. Samas on ootuspärane, et selle indikaatori täitmine on aeglustuv programmi rakendamise jooksul. See tähendab et programmi alguses on uute koolide kaasamine lihtsam ja hiljem keerulisem, kuna aktiivsemad koolid on juba kaasatud. Seega pole alust prognoosida indikaatori olulist ületäitmist programmi lõpuks.
Toetatavate tegevuste SPETSIIFILISED VÄLJUNDNÄITAJAD				
Tegevuse 7.1 väljundnäitaja	Tegevuse raames välja töötatud, testitud ja rakendatud ettevõtlusõppe moodulite arv	14	16	10 moodulit välja töötatud ja testimisel, rakendamine 2018. aastal. Otseselt mõjutab teiste näitajate saavutamist, sest teiste eeldus on üldjuhul, et koolid rakendavad ettevõtlusõppe moodulit. Saavutamine on mõnevõrra aeglasem kui plaan – 10 moodulit on välja töötatud, kuid rakendamine saab toimuda alles 2018. aastal. 2017. aasta II poolaastal testitakse mooduleid valitud koolides. See on eeldus moodulite edasiarendamiseks ja rakendamiseks. Programmi lõpuks saab indikaator täidetud.
Tegevuse 7.2 väljundnäitaja	Ettevõtlusõppe täienduskoolitusel osalenud õpet läbiviivate spetsialistide arv	650	800	911 täienduskoolitusel osalemist. Sihttase on mõnevõrra ületatud, kuid loetud ei ole mitte spetsialistide arvu vaid osaluskordade arvu, mis on otseses seoses ühikuhinna alusel rahastatavate koolituste kulu ja ESF andmekorje meetodikaga. Koolitustel osalenud spetsialistide arv on oluliselt väiksem, kuna paljud on osalenud koolitustel korduvalt, mis on väga positiivne. Praegu ei ole ette näha indikaatori ületäitmist programmi lõpuks.
Tegevuse 7.3 väljundnäitaja	Koolide arv, kes osalevad nii haridusprogrammis “Ettevõtlik kool” kui õpilasfirmade programmides ja viivad läbi ettevõtlusõpet.	50	90	16 kooli. Sihttaseme saavutamine on plaanipärane. Oluline on veel märkida, et antud indikaator seati alles 2016. aastal ehk aasta tagasi. Praeguse prognoosi kohaselt saab indikaator programmi lõpuks täidetud.
Tegevuse 7.4 väljundnäitaja	Kutse- ja kõrgharidustasemel eelinkubatsiooniteenust kasutanud meeskondade arv (summaarselt)	200	300	209 meeskonda. Täitmine on olnud prognoositust mõnevõrra kiirem. Kuna eelinkubatsiooni programmi arendamine käib koostöös moodulite välja töötamisega, siis pole praegu ette näha olulist indikaatori ületäitmist programmi lõpuks.
Tegevuse 7.5 väljundnäitaja	Tegevusest toetust saanud uuringute ja analüüside põhjal avaldatud teadusartiklite arv	7	20	1 artikkel. Täitmine on tagasihoidlik, kuid artiklite avaldamine on pikaajaline protsess. 2017. aasta lõpuks võib prognoosida juba kolme uue artikli avaldamist. 2018. aastal ilmub Eesti Haridusteaduste Ajakirja ettevõtlusõppe erinumber, kus avaldatakse seitse kuni kümme artiklit. Praeguse prognoosi kohaselt saab indikaator programmi lõpuks täidetud.
Tegevuse 7.6 väljundnäitaja	Ettevõtlusõpet, ettevõtlikkust propageerivatel seminaridel, inspiratsiooni- ja motivatsioonipäevadel jm üritustel osalejate arv	1800	3000	2105 osalenut. Täitmine on olnud mõnevõrra kiirem. See on põhjendatav sellega, et programmi alguses on teavitus olnud sihtgruppide kaasamisel väga oluline. Praegu ei ole ette näha indikaatori ületäitmist programmi lõpuks.

Tabel 2. Toetatavate tegevuste eelarve muudatused

TOETATAV TEGEVUS	KINNITATUD EELARVE 2015-2018			MUUDATUS 2015-2018 EELARVES			MUDETUD EELARVE 2015-2018		
	Partnerite eelarve	Elluviija eelarve	Toetatavate tegevuste eelarve kokku	Partnerite eelarve	Elluviija eelarve	Toetatavate tegevuste eelarve kokku	Partnerite eelarve	Elluviija eelarve	Toetatavate tegevuste eelarve kokku
TEGEVUS 7.1	600 000,00	0	600 000,00	167 400,00	0,00	167 400,00	767 400,00	0,00	767 400,00
<i>sh. otsene personalikulu</i>	<i>449 000,00</i>	<i>0</i>	<i>449 000,00</i>	<i>269 400,00</i>	<i>0,00</i>	<i>269 400,00</i>	<i>718 400,00</i>	<i>0,00</i>	<i>718 400,00</i>
<i>sh. muud kulud</i>	<i>151 000,00</i>	<i>0</i>	<i>151 000,00</i>	<i>-102 000,00</i>	<i>0,00</i>	<i>-102 000,00</i>	<i>49 000,00</i>	<i>0,00</i>	<i>49 000,00</i>
TEGEVUS 7.2	473 250,00	0	473 250,00	-70 400,00	0,00	-70 400,00	402 850,00	0,00	402 850,00
<i>sh. otsene personalikulu</i>	<i>45 000,00</i>	<i>0</i>	<i>45 000,00</i>	<i>23 700,00</i>	<i>0,00</i>	<i>23 700,00</i>	<i>68 700,00</i>	<i>0,00</i>	<i>68 700,00</i>
<i>sh. muud kulud</i>	<i>428 250,00</i>	<i>0</i>	<i>428 250,00</i>	<i>-94 100,00</i>	<i>0,00</i>	<i>-94 100,00</i>	<i>334 150,00</i>	<i>0,00</i>	<i>334 150,00</i>
TEGEVUS 7.3	785 000,00	0	785 000,00	0,00	0,00	0,00	785 000,00	0,00	785 000,00
<i>sh. otsene personalikulu</i>	<i>596 000,00</i>	<i>0</i>	<i>596 000,00</i>	<i>-139 000,00</i>	<i>0,00</i>	<i>-139 000,00</i>	<i>457 000,00</i>	<i>0,00</i>	<i>457 000,00</i>
<i>sh. muud kulud</i>	<i>189 000,00</i>	<i>0</i>	<i>189 000,00</i>	<i>139 000,00</i>	<i>0,00</i>	<i>139 000,00</i>	<i>328 000,00</i>	<i>0,00</i>	<i>328 000,00</i>
TEGEVUS 7.4	1 450 000,00	0	1 450 000,00	-108 715,00	0,00	-108 715,00	1 341 285,00	0,00	1 341 285,00
<i>sh. otsene personalikulu</i>	<i>899 000,00</i>	<i>0</i>	<i>899 000,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>899 000,00</i>	<i>0,00</i>	<i>899 000,00</i>
<i>sh. muud kulud</i>	<i>551 000,00</i>	<i>0</i>	<i>551 000,00</i>	<i>-108 715,00</i>	<i>0,00</i>	<i>-108 715,00</i>	<i>442 285,00</i>	<i>0,00</i>	<i>442 285,00</i>
TEGEVUS 7.5	730 000,00	30 000,00	760 000,00	0,00	0,00	0,00	730 000,00	30 000,00	760 000,00
<i>sh. otsene personalikulu</i>	<i>452 000,00</i>	<i>0</i>	<i>452 000,00</i>	<i>27 500,00</i>	<i>0,00</i>	<i>27 500,00</i>	<i>479 500,00</i>	<i>0,00</i>	<i>479 500,00</i>
<i>sh. muud kulud</i>	<i>278 000,00</i>	<i>30 000,00</i>	<i>308 000,00</i>	<i>-27 500,00</i>	<i>0,00</i>	<i>-27 500,00</i>	<i>250 500,00</i>	<i>30 000,00</i>	<i>280 500,00</i>
TEGEVUS 7.6	337 000,00	240 000,00	577 000,00	-166 945,00	166 945,00	0,00	170 055,00	406 945,00	577 000,00
<i>sh. otsene personalikulu</i>	<i>234 000,00</i>	<i>20 000,00</i>	<i>254 000,00</i>	<i>-83 500,00</i>	<i>-20 000,00</i>	<i>-103 500,00</i>	<i>150 500,00</i>	<i>0,00</i>	<i>150 500,00</i>
<i>sh. muud kulud</i>	<i>103 000,00</i>	<i>220 000,00</i>	<i>323 000,00</i>	<i>-83 445,00</i>	<i>186 945,00</i>	<i>103 500,00</i>	<i>19 555,00</i>	<i>406 945,00</i>	<i>426 500,00</i>
Projekti juhtimine	0	370 000,00	370 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	370 000,00	370 000,00
Kaudsed kulud	401 250,00	58 500,00	459 750,00	14 715,00	-3 000,00	11 715,00	415 965,00	55 500,00	471 465,00
Kokku	4 776 500,00	698 500,00	5 475 000,00	-163 945,00	163 945,00	0,00	4 612 555,00	862 445,00	5 475 000,00
<i>sh. otsene personalikulu</i>	<i>2 675 000,00</i>	<i>390 000,00</i>	<i>3 065 000,00</i>	<i>98 100,00</i>	<i>-20 000,00</i>	<i>78 100,00</i>	<i>2 773 100,00</i>	<i>370 000,00</i>	<i>3 143 100,00</i>
<i>sh. muud kulud</i>	<i>1 700 250,00</i>	<i>250 000,00</i>	<i>1 950 250,00</i>	<i>-276 760,00</i>	<i>186 945,00</i>	<i>-89 815,00</i>	<i>1 423 490,00</i>	<i>436 945,00</i>	<i>1 860 435,00</i>
<i>sh. kaudsed kulud</i>	<i>401 250,00</i>	<i>58 500,00</i>	<i>459 750,00</i>	<i>14 715,00</i>	<i>-3 000,00</i>	<i>11 715,00</i>	<i>415 965,00</i>	<i>55 500,00</i>	<i>471 465,00</i>
Tegevuste ja kulu liikide lõikes jaotamata eelarve perioodiks 2019-2020	0,00	0,00	0,00	0,00	2 360 000,00	2 360 000,00	0,00	2 360 000,00	2 360 000,00
Kokku	4 776 500,00	698 500,00	5 475 000,00	-163 945,00	2 523 945,00	2 360 000,00	4 612 555,00	3 222 445,00	7 835 000,00

Muudatuste summaarne erinevus tuleneb sellest, et muudetakse eelarvet ka kulu liikide lõikes mille tõttu suureneb kaudse kulu eelarve 11,715 tuh euro võrra. Muudatus on vajalik kuna meetme tegevuse elluviimise käigus kujunes tegevuse 7.1. (metoodika, moodulite ja õppevara väljatöötamise ning moodulite rakendamise ja testimise) maht suuremaks kui algselt planeeriti. Samas võib seniste kulude põhjal prognoosida ülejääki tegevuste 7.2. (täienduskoolitused) ja tegevuse 7.4. (eelinkubatsioon) eelarvetes. 30.06.2017. seisuga, kui möödas on täpselt pool programmi elluviimise perioodist (rakendatakse perioodil 2016-2018), on tegevuse 7.2. eelarvest kasutatud 28% ning tegevuse 7.4. eelarvest 39%; tegevuse 7.1. eelarvest on kasutatud 56%.

1.1.2. Muudetakse eelarve jaotust kulu liikide lõikes.

Suurendatakse perioodiks 2015-2018 otsese personalikulu kogusummat 78,1 tuh euro võrra ja vähendatakse muude kulude eelarvet 89,815 tuh euro võrra. Muudatus tagab tegevuste otstarbekama elluviimise ja eesmärkide parema saavutamise. Eesmärk on vähem kasutada sisseostetavaid teenuseid ning seeläbi toetada teadurite kompetentside kasvu. Muudatuste summaarne erinevus tuleneb sellest, et otsese personalikulu eelarve suurenemisega kaasneb kaudse kulu eelarve suurenemine 11,715 tuh euro võrra, kuivõrd viimane arvutatakse protsendina otsesest personalikulust.

Erinevate toetatavate tegevuste lõikes on muudatused otsese personalikulu ja muu kulu lõikes erinevad, üldine põhjendus on see, et lähtutud on tegevuse elluviimise tegelikust vajadusest, seades eesmärgiks programmi kui terviku eesmärkide saavutamise:

Tegevuse 7.1. eelarves vähendatakse muude kulude eelarvet 102 tuh euro võrra ja suurendatakse otsese personalikulu eelarvet. Tegevuse otsese personalikulu kogueelarve suureneb 269,4 tuh euro võrra (sh tegevuse kogueelarve suurenemine 167,4 tuh euro võrra, muudetud eelarve 767,4 tuh eur). Eelarve suurenemine on vajalik kuna tööde maht on osutunud mahukamaks kui algselt, projekti ettevalmistamise käigus prognoositud. Tegevus hõlmab endas ettevõtlusõppe metoodika ja moodulite väljatöötamist ja testimist ning rakendamist. Elluviimisel on oluline mõju teadurite kompetentside kasvule. Seetõttu on otstarbekas kasutada vähem sisseostetavaid teenuseid ja suurendada teadurite panust.

Tegevuse 7.2. eelarves vähendatakse muude kulude eelarvet 94,1 tuh euro võrra ja suurendatakse otsese personalikulu eelarvet 23,7 tuh euro võrra (sh kogueelarve vähenemine 70,4 tuh euro võrra, muudetud eelarve 402,85 tuh eur). Otsese personalikulu suurendamine võimaldab täienduskoolituste raames seminaride läbiviimisel enam rakendada seminaride ühikuhinda ja kasutada välismaiseid koolitajaid. Koolituse ühikuhind, milles sisaldub ka koolitaja palgakulu ei võimalda katta välismaiste koolitajate kulu.

Tegevuse 7.3. eelarves vähendatakse otsese personalikulu summat 139 tuh euro võrra ja suurendatakse muude kulude eelarvet sama summa võrra; tegevuse kogueelarve jääb samaks. Muudatusega suunatakse enam ressursi erinevate ettevõtlusõpet toetatavate ja propageerivate ürituste korraldamisse, mis on vajalik selleks, et jõuda võimalikult paljude koolideni.

Tegevuse 7.4. eelarves vähendatakse muude kulude summat 108,715 tuh euro võrra, sama summa võrra väheneb tegevuse kogueelarve. Eelarve vähendamise mõju tegevuse eesmärkide saavutamisele on analüüsitud koostöös juhtpartner Tartu Ülikooliga, kes on kinnitanud, et eelarve vähendamisest hoolimata seatud eesmärgid saavutatakse.

Tegevuse 7.5. eelarves vähendatakse muude kulude summat 27,5 tuh euro võrra ja suurendatakse samapalju otsese personalikulu eelarvet. Tegevuse kogueelarve jääb samaks. Muudatus tuleneb sellest, et otstarbekam on tegevusi ellu viia partnerite oma kuluna ning vähem teenusena sisse osta. Tegevuste elluviimine (programmi mõju analüüs, uuringute läbiviimine, teadusartiklite kirjutamine) toetab otseselt partnerite teadurite kompetentside kasvu.

Tegevuse 7.6. eelarves vähendatakse otsese personalikulu eelarvet 103,5 tuh euro võrra ja suurendatakse muude kulude summat sama summa võrra. Tegevuse kogueelarve ei muutu. Tegevuse elluviimise käigus on selgunud, et otstarbekam on teavitustegevusi hankida professionaalsetelt agentuuridelt.

1.1.3. Muudetakse eelarve jaotust elluviija ja partnerite vahel.

Suurendatakse elluviija toetatavate tegevuste kogueelarvet 163,945 tuh euro võrra ja vähendatakse partnerite eelarvet sama summa võrra. Muudatus tehakse tegevuse 7.6. ehk teadlikkuse tõstmise ja tunnustamise eelarves. Tegevuse elluviimise käigus on selgunud, et otstarbekam ja kuluefektiivsem (sh väiksem halduskoormus) on hankida teenuseid ja teavituseks vajalikke meeneid professionaalsetelt agentuuridelt, kel on selleks vajalikud kogemused ja kompetents. Samuti on otstarbekas läbi viia ühtne hange, mis hõlmab kõikide partnerite vajadusi. Seetõttu leiti koostöös partneritega, et vajalikud hanked viib läbi elluviija, koostöös juhtpartner Tartu Ülikooliga ja kaasates teisi partnereid vastavalt vajadusele.

1.2. Toetatavate tegevuste abikõlblikkuse perioodi pikendamine kuni 31.12.2020

Abikõlblikkuse perioodi pikendamine on tingitud jätkuprogrammi väljatöötamise vajadusest. Praegu kehtiva käskkirja kohaselt lõpeb toetatavate tegevuste abikõlblikkuse periood 31.12.2018. Tulenevalt meetme tegevuse juhtimisskeemist, kus tegevuskava koostavad partnerid juhtpartnerite koordineerimisel, tuleb 2019.-2020 aasta tegevusi ning nende elluviimise edukust mõõtvaid väljundnäitajaid välja töötama hakata juba 2018. aasta alguses. Selleks et partneritel oleks tegevuskava ja väljundnäitajate väljatöötamiseks kindlustunne ja täpne ülevaade eelarve mahust, on vajalik pikendada programmi abikõlblikkuse perioodi juba praegu.

Vabariigi Valitsuse korraldusega seatud tulemusnäitaja - programmis osalenud õppeasutuste osakaal, kes on ettevõtlusmooduli kasutusele võtnud – sihttase aastaks 2023 on 90%. Eesmärgi saavutamiseks on asjakohased kõik olemasolevad toetatavad tegevused ka jätkuperioodil, aastatel 2019-2020. Tegevuste sisu ja eelarve jaotus tegevuste lõikes 2019-2020 aastaks töötatakse välja juhtpartnerite koordineerimisel 2018. aasta jooksul ning täiendava eelarve jaotus tegevuste lõikes kinnitatakse 2018. aasta lõpus.

Lisaks eelnevale on abikõlblikkuse perioodi pikendamine vajalik selleks, et partneritel oleks kindlustunne, et nad saavad 2018. aasta lõpuks kasutamata jäänud eelarvet kasutada ja tegevuste elluviimist vajadusel jätkata 2019. aastal. Vastasel juhul oleks partnerid motiveeritud eelarvet võimalikult suurel määral ära kasutama, mis ei pruugi aga tähendada ressursi optimaalset ja säästlikku kasutamist.

1.3. Meetme tegevuse kogumaksumuse eelarve suurendamine Vabariigi Valitsuse kinnitatud eelarve piires

Eelarve ja abikõlblikkuse perioodi muutmine on eeldus selleks, et koostöös partneritega planeerida jätkuperioodi tegevusi aastateks 2019-2020. Praegu on eelarve ja tegevused planeeritud kuni 2018. aasta lõpuni. Täiendavat eelarvet ei jagata tegevuste lõikes, kuna see jaotus selgub 2018. aasta lõpuks, kui on planeeritud jätkuperioodi tegevused ja nende elluviimise tulemuslikkust mõõtvad näitajad. See tähendab, et täiendavat eelarvet ei ole võimalik ka kasutada enne 2019. aasta algust. Täiendav eelarve annab partneritele kindlustunde jätkuperioodi tegevuste planeerimiseks. See on vajalik, kuna tegevuskava väljatöötamine on töö- ja ajamahukas.

Meetme nr 1.5 „Õppe seostamine tööturu vajadustega“, eesmärgiga „Õpe kutse- ja kõrghariduses vastab suuremal määral tööturu vajadustele.“ Tegevuse 1.5.3 „Ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe

süsteemne arendamine kõigil haridustasemetel“ kogumaksumus perioodiks 2015-2020 on 8 370 000 eurot, sh EL toetuse 7 114,5 tuh eurot ja riiklik kaasfinantseering 1 255,5 tuh eurot. See on kinnitatud Vabariigi Valitsuse 29.09.2016 korraldusega nr 325 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse meetmete nimekirja“ kinnitamine“, täpne eelarve jaotus korralduse lisas “Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse meetmete nimekiri”. Seega lisaressurss Vabariigi Valitsuse tasandil ettevõtlusõppe arendamiseks planeeritud ja antud muudatusega lisatakse see meetme tegevuse kogueelarvele.

Praegu on kogueelarvest 8 370 tuh kaetud 6 010 tuh eurot, eelarve jaguneb kahe toetuskeemi vahel:

- 1) 5 475 tuh eurot perioodiks 2015-2018 on eraldatud haridus- ja teadusministri 30.09.2015. a käskkirjaga nr 363 „Meetme tegevuse „Ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe süsteemne arendamine kõigil haridustasemetel“ toetuse andmise tingimused ning
- 2) 535 tuh eurot perioodiks 2016-2020 on kavandatud haridus- ja teadusministri 10.11.2016. a määruse Struktuuritoetuse andmise tingimused ja kord „Koolide, kogukonna ja ettevõtjate koostöö toetamine ettevõtlusõppe praktilisemaks muutmiseks“ elluviimiseks
- 3) 2 360 tuh eurot on praeguse seisuga planeerimata, see lisatakse käesoleva muudatusega nimetatud käskkirjaga nr 363 kinnitatud toetuskeemi eelarvele.

Vabariigi Valitsuse korraldusega ettevõtlusõppeks kavandatud kogusummast järelejäänud 2 360 000 eurot lisatakse käesoleva muudatusega haridus- ja teadusministri 30.09.2015. käskkirjaga kinnitatud toetuskeemi eelarvele, mille tulemusena meetme tegevuse kogueelarve on 7 835 000 eurot. Summa sisaldab Euroopa Sotsiaalfondi vahendeid 85% ulatuses ning Eesti riigipoolset kaasfinantseeringut 15% ulatuses – jaotus vastavalt 6 659 750 ja 1 175 250 eurot.

1.4. Tehnilised muudatused käskkirja Lisas 1

Lähtuvalt rakendusüksus SA Innove ettepanekutest tehakse tehnilised muudatused käskkirja lisas 1. Muudatused seisnevad järgnevas:

- Käskkirja lisa 1 punktis 3 lisatakse täiendus, et tegevuse 7.3. läbiviimist koordineerib SA Innove hariduse agentuur.
- Käskkirja lisa 1 punktides 12.2. ja 14.1. täpsustatakse, et maksetaotlused ja vahearuanded esitatakse rakendusüksusele struktuuritoetuse e-keskkonna kaudu.
- Käskkirja punktides 16.3. ja 16.4. täpsustatakse eelarve muutmise põhimõtted. Sisuliselt põhimõtteid ei muudeta, täiendus toob selgemini välja, kuidas toimub eelarve muutmine.

2. Käskkirja uus lisa 4 „EETA 2018. aasta tegevuskava ja eelarve“

EETA tegevuste 2018. aasta eelarve kogusumma on 2,06 milj eur. Eelarve moodustab EETA perioodi 2015-2018 eelarvest 38%. Tegevuskava ja eelarve kinnitatakse ministri käskkirja uue lisana (lisa 4). Käskkirja lisaga 4 kinnitatakse tegevuste eelarve ja väljundindikaatorid ning eesmärgid ja väljundite sihttasemed 2018. aasta lõpuks. Tegevuste üksikasjalikum kirjeldus alategevuste lõikes on toodud käesolevas seletuskirjas.

Meetme tegevuse (ehk programmi) rahastamissüsteem näeb ette 100% kulude hüvitamise (st puudub omafinantseeringukohustus). 15% ulatuses otsese personalikulu summast eraldatakse kaudse kuluna programmi halduskuludeks. Juhtpartneritele (SA Innove ja Tartu Ülikool) eraldatakse kaudset kulu partnerluslepinguga 10% ulatuses otsesest personalikulust ja teistele partneritele 5%. Ülejäänud kaudne kulu on elluviija programmi üldkulu (bürootarbed, ruumide rent, kommunaalkulud, IT ja sidekulud, raamatupidamine jm abistava personali palgakulu).

Tegevus	TEGEVUS 7.1. Ettevõtlusõppe metoodika arendamine ja õppevara koostamine
Tegevuse väljundindikaator	Tegevuse raames väljatöötatud, testitud ja rakendatud ettevõtlusõppe moodulite arv (sihttase 2018: 14)
Tegevuse eelarve	234 210 eurot
Väljundindikaator	Rakendatud ettevõtlusõppe moodulite arv
Indikaatori sihttase	Aasta 2018 sihttase: 8 Aastal 2018 rakendatakse 8 erinevat moodulit (üld-, kutse- kõrg- ja õpetajahariduses). Ülejäänud 6 moodulit rakendatakse jätkuperioodil 2019-2020. aastal. Toimub baasmoodulite testimine (vt TS5 piloteerimise uuring): üld-, kutse- ja kõrghariduses ning lisaks lõimitakse 2 baasmoodulit eelinkubatsiooni tegevustega (testitakse erinevaid kombineeritud lahendusi hilisemaks rakendamiseks).
Seos tegevuse väljundindikaatoriga	Panustab otseselt. Tegevus 7.1 panustab järgmistesse tegevustesse ja saab neist sisendit: täienduskoolituste edasiarendus (7.2), ettevõtliku kooli metoodika arendus (7.3), praktilise ettevõtlusõppe edendamine ja eelinkubatsioon (7.4) ning uuringud ja muu teadustegevus (7.5).
Eesmärk aruandeperioodi lõpuks	Programmi raames väljatöötatud metoodika ja ettevõtlusõppe moodulid on rakendatud kõikidel haridustasemetel, sh osaliselt õpetajahariduses (3 EAP variatsioonid ainetest erinevates õppekavades). Ettevõtlusõppe metoodikale, õppevarale ja moodulitele on saadud eksperthinnangud ja nende alusel on materjale edasi arendatud.
Tegevuste lühikirjeldus	1) Moodulite testimisest ja rakendamisest (7.1), uuringute tulemustest (7.5) ja eksperthinnangutest (7.1.) lähtuvalt täiendatakse ettevõtluspädevuse mudelit, metoodikat, mooduleid, õppevara ja juhendmaterjale. 2) Toetatakse moodulite testimist ja rakendamist (nõustamine, vaatlused, juhendid jms). 3) Töötatakse välja moodulite rakendamist toetav täiendav õppevara.
Praegune olukord (probleem)	Arusaam ettevõtlusõppest (sh ettevõtlikkus) on haridustasemeti varieeruv. Selle varieeruvuse korrastamiseks on välja töötatud ettevõtluspädevuse mudel, mille põhjal on sõnastatud õpiväljundid kõikidele haridustasemetele ja -liikidele, juhendmaterjalid õpetajatele/õppejõududele, moodulite rakendamist toetavad lähteülesanded koos hindamismetoodikaga, valik näidis e-kursuseid. Nüüd tuleb väljatöötatud süsteemne ettevõtlusõppe lähenemine õpetajateni ja õppejõududeni viia.
Vajalik muutus	Õppetöös osalevad spetsialistid rakendavad ühest ja süsteemsest ettevõtlusõppe raamistikust ja ettevõtluspädevuse mudelist lähtuvalt ettevõtlusõppe mooduleid ja lõimivad ettevõtluspädevuse alapädevusi aineõppesse. Eelnevad tegevused toetavad õppurite ettevõtluspädevuse kujundamist kõikidel haridustasemetel ja -liikides. Ettevõtlusõppes osalevatel spetsialistidel on olemas ettevõtlusõppe moodulite rakendamiseks ja ettevõtluspädevuse lõimimiseks vajaminev tugisüsteem (juhendajad/nõustajad/mentorid) ning juhend- ja näidismaterjalid. Jätkusuutlikkuse tagamiseks on eesmärk praegustest juhendajatest/mentoritest kasvatada toimiv ettevõtlusõppet toetav kogukond, mis toimib ka pärast programmi lõppu.
Põhi-vastutaja	Tartu Ülikool (TÜ)
Partnerid	TLÜ, TTÜ, JA, IVEK, EMÜ, Mainor, EMTA, EBS, EEK, SA Innove
Vastutav isik	Marge Täks

Tegevus	TEGEVUS 7.2. Ettevõtlusõpet läbiviivate spetsialistide täienduskoolitus
Tegevuse väljundindikaator	Ettevõtlusõppe täiendusõppel osalenud õppetööd läbiviivate spetsialistide arv (sihttase 2018: 650)
Tegevuse eelarve	152 030 eurot
Indikaatori sihttase	Aasta 2018 sihttase: 450
Eesmärk aruandeperioodi lõpuks	Tegevus 7.2 raames on läbi viidud koolitused ettevõtlusõpet läbiviivatele spetsialistidele. Koolitused tuginevad tegevuses 7.1 väljatöötatud ettevõtlusõppe moodulitele ja ettevõtluspädevuse mudelile ning spetsialistide vajadustele, toetamaks õppijate ettevõtluspädevuse arendamist ning ettevõtlusõppe moodulite rakendamist.
Tegevuse lühikirjeldus	2018. aastal on põhirõhk tegevuse 7.1. raames välja töötatud ettevõtluspädevuse arendamist toetavatel koolitustel. Jätkatakse populaarsete mitmesuguseid õppemethodikaid tutvustavate ja juhendamisoskusi arendavate koolituste korraldamist, et arendada ettevõtlusõpet läbiviivate spetsialistide pädevusi kogemuspõhise praktilise õppe ja tulemusliku õppetöö korraldamisel. 2018. aasta jooksul viiakse eri haridustasemetel ettevõtlusõpet läbiviivatele spetsialistidele läbi (1) ettevõtluspädevuse arendamise koolitused, (2) ettevõtlusõppe moodulite rakendamist toetavad koolitused, (3) õppemethodilised koolitused, (4) juhendamis- ja mentorkoolitused, (5) ettevõtluse baasoskusi arendavad täienduskoolitused. Mitme koolituse ja seminari läbiviimisele kaasatakse ettevõtlusõppe väliseksperite. Koolitusi kavandatakse ja hinnatakse lähtuvalt programmi „Täienduskoolituste heast tavast” ja korraldamisel lähtutakse põhimõtetest, et koolituse väljatöötamisel ja läbiviimisel teevad koostööd vähemalt kaks programmi partnerit ja ettevõtja.
Praegune olukord (probleem)	Koolitustel osalenute tagasisidest on selgunud, et paljud ettevõtlus- ja majandusõpet läbiviivad spetsialistid ei oma erialast haridust ning aineõpetajatel on puudu pädevustest, kuidas toetada õppijate ettevõtlikkuse kujundamist. Seetõttu on oluline pakkuda selliseid koolitusi, kus arendatakse õpetajate ettevõtluspädevust ja õppemethodilisi pädevusi (sh ettevõtlikkust käsitletavate teemade lõimimiseks ainetundidesse), et suurendada õppijate ettevõtlikkust ning edendada nende ettevõtlusalaseid teadmisi. Esile on ka kerkinud koolitajate nappus ja järelkasvu vähesus ettevõtlusõppe ja -pedagoogika valdkonnas.
Vajalik muutus	Ettevõtlus- ja majandusõpetajad ning ettevõtluspädevuse (sh ettevõtlikkuse) arendamise, ettevõtlusõppe läbiviimise ja korraldamise kaasatud spetsialistid on õppetöö kavandamisel ja läbiviimisel ettevõtluspädevuse mudelile tuginedes pädevamad ja professionaalsemad. Koolides peetakse oluliseks õppijate ettevõtluspädevuse arendamist.
Põhivastutaja	Tartu Ülikool (TÜ)
Partnerid	TTÜ, TLÜ, EKA, EMTA, EMÜ, EBS, EEK, Innove SA
Vastutav isik	Ülle Kesli

Tegevus	TEGEVUS 7.3. Kooli ettevõtlikumaks muutmise ja praktilise ettevõtlusõppe läbiviimise toetamine
Tegevuse väljundindikaator	Koolide arv, kes osalevad nii haridusprogrammis „Ettevõtlik kool” kui ka õpilasfirmade programmides ja viivad läbi ettevõtlusõpet. (sihttase 2018: 50)
Tegevuse eelarve	313 850 eurot
Alategevus	TEGEVUS 7.3.a) Praktilist ettevõtlusõpet toetavate tegevused koostöös partneritega.
Väljundindikaator	Koolide arv, kes osalevad nii haridusprogrammis „Ettevõtlik kool” kui ka õpilasfirma programmis ja viivad läbi ettevõtlusõpet.
Indikaatori sihttase	Aasta 2018 sihttase: 20
Seos tegevuse väljundindikaatoriga	Panustab otseselt. Ettevõtliku kooli ja õpilasfirma programmide rakendamise tulemusel võtavad koolid kasutusele ettevõtlusõppe mooduli.
Eesmärk aruandeperioodi lõpuks	Koolivälised partnerid on kaasatud õppeprotsessi, ettevõtlikkuse edendamisse ning selleks vajalike meetodite ja vahendite väljatöötamiseks. Ida-Viru Ettevõtluskeskuse haridusprogrammi „Ettevõtlik kool”, <i>Junior Achievement</i> ettevõtlusõppe programmid ning õpilasfirma programm on edukalt rakendunud.
Tegevuse lühikirjeldus	Toetatakse üld- ja kutsehariduskoolide koostööd kooliväliste partneritega, sh Ida-Viru Ettevõtluskeskus ja <i>Junior Achievement</i> . Toimib üle-eestiline kutseõppeasutuste ettevõtlusõpetajate võrgustik, mis toetab ettevõtlusõppe rakendamist kutsehariduses. Tehakse koostööd kõigi maakondlike arenduskeskustega, samuti erialaliitude ja -ühendustega ettevõtlusõppe rakendamise eesmärgil. Tegevus toetab tegevuste 7.3.b) ja 7.3.c) elluviimist ja saab ning annab sisendit tegevustesse 7.1, 7.2 ja 7.4.
Praegune olukord (probleem)	Üld- ja kutsehariduses on praktilise ettevõtlusõppe rakendamine vähene ning ettevõtlusõpe ei ole piisavalt lõimitud õppeprotsessi. Koostöö ettevõtlusõpetajate vahel ning kooliväliste partnerite kaasamine ettevõtlusõppe läbiviimisse on vähene.
Vajalik muutus	Osapooled teevad ettevõtlusõppe läbiviimisel tõhusat koostööd. Ettevõtlusõpe on varasemast süsteemsemalt õppeprotsessi lõimitud ning põhineb kogemuspõhisel praktilisel õppele. Väljatöötatud koostöövormid on rakendunud.
Põhivastutaja	SA Innove
Partnerid	IVEK, JA
Vastutav isik	Katrin Kivisild
Alategevus	TEGEVUS 7.3.b) Haridusprogrammi „Ettevõtlik kool” arendamine ja võrgustiku laiendamine.
Väljundindikaator	Haridusprogrammi „Ettevõtlik kool” süsteemset rakendavate ja standardiseerimisprotsessis osalevate koolide arv.
Indikaatori sihttase	Aasta 2018 sihttase: 37
Seos tegevuse väljundindikaatoriga	Panustab kaudselt. Ettevõtlusõppe süsteemse rakendamise kaudu muutuvad koolid organisatsioonina ettevõtlikumaks, teevad enam koostööd ettevõtjatega ning teiste kooliväliste partneritega.
Eesmärk aruandeperioodi lõpuks	„Ettevõtliku kooli” haridusprogrammi rakendatakse edukalt koostöös maakondlike arenduskeskustega rohkemates üld- ja kutseõpet võimaldavates haridusasutustes.

Tegevuse lühikirjeldus	Ida-Viru Ettevõtluskeskuse eestvedamisel koolitavad ja nõustavad maakondlikud arenduskeskused koolimeeskondi „Ettevõtliku kooli” haridusprogrammi rakendamisel. Haridusprogrammiga liitunud haridusasutused moodustavad maakondlikud võrgustikud, mis omakorda teevad koostööd kogu Eestis.
Praegune olukord (probleem)	Riiklik õppekava sätestab ettevõtlikkuse läbiva võtmepädevusena, kuid aineõpetajatel puuduvad oskused ja juhised, kuidas seda oma õppetööga lõimida. „Ettevõtliku kooli” haridusprogrammi rakendamist juhib funktsioneeriv võrgustik Ida-Virumaal. Üle-eestilise võrgustiku laienemist on takistanud koolitatud inimressursi nappus.
Vajalik muutus	On enam koole, kus koolijuhid ja õpetajad mõistavad ettevõtlusõppe olemust ja selle rakendamise toimemehhanisme ning vajalikkust. Õpetajad rakendavad ettevõtlusõppe metoodikat, teevad koostööd maakondlike arenduskeskustega, haridusprogrammiga liitunud koolide ja kooliväliste partneritega.
Põhivastutaja	Ida-Viru Ettevõtluskeskus
Partnerid	SA Innove, Ida-Viru Ettevõtluskeskus (IVEK)
Vastutav isik	Kristi Krilovs
Alategevus	TEGEVUS 7.3.c) Õpilafirma koolitusprogrammi ja ettevõtlusõppe programmide laiendamine ja arendamine.
Väljundindikaator	Õpilafirma programmis ja teistes ettevõtlusõppe programmides osalevate uute haridusasutuste arv
Indikaatori sihttase	Aasta 2018 sihttase: 20
Seos tegevuse väljundindikaatoriga	Panustab kaudselt. Ettevõtlusõppe programmid ja õpilafirma programmi erinevad koolitused loovad eeldused ettevõtlusõppe kvaliteedi tõusuks ja õpilafirmade arvu kasvuks ning tõstavad koolide teadlikkust ettevõtlusõppest ja ettevõtlusest. Suureneb kaasatud koolide arv.
Eesmärk aruandeperioodi lõpuks	Õpilafirma programmi ja ettevõtlusõppe programmid on edukalt rakendatud rohkemates üld- ja kutseõpet võimaldavates haridusasutustes.
Tegevuse lühikirjeldus	Koolitatakse ja nõustatakse ettevõtlusõppe programmide koolitajaid ning õpilafirmade ettevõtlusmentoreid õpilafirmade ja eri haridusastmete jaoks. Korraldatakse õpetajaid ja õppureid innustavaid ja inspireerivaid üle-eestilisi õpilasüritusi. Arendatakse edasi õpilafirmade registreerimise süsteemi.
Praegune olukord (probleem)	Ettevõtlusõppe ja õpilafirmade tase on ebahütlane. See on tingitud nii ettevõtlusmentorite puudusest kui ka mentorite, õpetajate ja juhendajate juhendamispädevuste ebahütlasest tasemest. Ettevõtlusõppe laienemise ja õpilafirmade arvu kasvu tõttu on vaja rohkem inimressursi õpetajate ja juhendajate nõustamiseks ja õpilafirmade registreerimisprotsessi haldamiseks.
Vajalik muutus	Kasvab õpilafirmade arv ja ühtlustub õpetajate, juhendajate õpetamise tase, lisandub uusi õpetajaid ja juhendajaid. Ettevõtlusõppe programmid aitavad kaasa õppurite ettevõtluspädevuse arendamisele.
Põhivastutaja	Junior Achievement (JA)
Partnerid	SA Innove
Vastutav isik	Kersti Loor

Tegevus	TEGEVUS 7.4. Ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe rakendamise toetamine kõrgkoolides
Tegevuse väljundindikaator	Kutse- ja kõrgharidustasemel eelinkubatsiooniteenust kasutanud meeskondade arv (summaarselt) (sihttase 2018: 200)
Tegevuse eelarve	480 810 eurot
Indikaatori sihttase	Aasta 2018 sihttase: 126
Eesmärk aruandeperioodi lõpuks	Eri haridustasemete õppurid on kaasatud eelinkubatsiooni tegevustesse; eelinkubatsiooni põhi- ja edasijõudnute programmid rakendatakse Tallinnas, Tartus ja teistes piirkondades. Haridustasemete vaheline, regionaalne ning valdkondlik mentor- ja koostöövõrgustik on laienenud ja toimib tulemuslikult.
Tegevuse lühikirjeldus	Eelinkubatsiooni (EI) viiakse läbi kolme juhtkeskuse (TÜ, TTÜ, TLÜ) juhtimisel. Ülikoolid, rakenduskõrgkoolid ja kutseõppeasutused teevad tihedat koostööd. Viiakse läbi EI põhi- ja edasijõudnute programme Tallinnas ja Tartus, regionaalseid põhiprogramme (näiteks Läänemaal, Pärnumaal ja Virumaal) ning ettevõtlikkust ja EI toetavaid tegevusi (näiteks inspiratsiooniseminare). Lähtutakse tegevuste 7.1 (sh ettevõtluspädevuse mudel) ja 7.5 (sh tagasiside analüüsi tulemused) sisendist. Koostööd tehakse tegevuse 7.1 raames kutseõppeasutustega ettevõtlusõppe moodulite testimisel ning tegevuse 7.3 raames kutse- ja üldhariduskoolidega õpilasfirma programmi ning EI programmide sidustamisel. Regionaalse koostöövõrgustiku laiendamine ja toetamine on oluline eeldus interdistsiplinaarsete ja koolidevaheliste meeskondade loomiseks. Mentorvõrgustiku sidustamine EI-programmidega, selle toimivuse arendamine (sisenditegevusest 7.2) toetab meeskondi äriidee arendusprotsessis. Oluline on EI ja tasemeõppe koostööformaate arendamine ja testimine (vt tegevus 7.1). EI-programmid rakenduvad semestripõhiselt: 1) jaanuar – mai (kevad-semester), põhiprogrammid Tallinnas, Tartus, Läänemaal; edasijõudnute programm Tallinnas; 2) september – detsember (sügissemester) 2018, põhiprogrammid Tallinnas ja regioonides (Pärnu ja Virumaa) ning edasijõudnute programm Tartus.
Praegune olukord (probleem)	EI ja ettevõtlusõppe tasemeõppes ei ole omavahel piisavalt sidustatud. Puudulik on haridustasemete vaheline koostöö. Tasemeõppes osalevad õppurid vajavad täiendavat tuge oma äriidee elluviimiseks, arendamiseks ja meeskonnatöö kogemuse omandamiseks. EI programmid on juhtkeskustes rakendunud, kuid on vajadus ettevõtlikkust toetavate tegevuste ja EI tegevuste järele väljaspool Tartut ja Tallinna (nt inspiratsiooni-üritused regioonides – Narva, Pärnu, jne). Kutse- ja kõrghariduses on jätkuv vajadus ettevõtlikkust toetavate ja inspireerivate ürituste järele. Formaalhariduse ja vabaõppe programmid on omavahel vähe lõimitud.
Vajalik muutus	Üle-eestiline EI-mudel on ulatuslikumalt rakendunud ja kahes juhtkeskuses on rakendunud edasijõudnute programm. EI rakendamine on muutunud süsteemsemaks ja kvaliteetsemaks, on loodud lisandväärtus edasijõudnud meeskondadele. Tasemeõppe ettevõtlusõppe ja EI programmide koostöövõimalused on kaardistatud ning esmased kombineeritud rakendused testitud. Õppurid on saanud tegevuspõhise kogemuse äriidee ning ärimudeli arendamisest, meeskonnatööst, mille tulemusel on nad paremini valmis oma ettevõtte loomiseks.
Põhivastutaja	Tartu Ülikool (TÜ)
Partnerid	TTÜ; TLÜ; EKA; EMTA; EMÜ; EBS; EEK
Vastutav isik	Piret Arusaar

Tegevus	TEGEVUS 7.5. Pädevuste arendamine ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe alal
Tegevuse väljundindikaator	Tegevusest toetust saanud uuringute ja analüüside põhjal avaldatud teadusartiklite arv (sihttase 2018: 7)
Tegevuse eelarve	262 890 eurot
Indikaatori sihttase	Aasta 2018 sihttase: 5
Eesmärk aruandeperioodi lõpuks	<p>1) Programmi seiresüsteem ja koolide ettevõtluspädevuse enesehindamise meetodika on rakendatud ja täiendatud. Valmib programmi seire 2016–2018 koondülevaade.</p> <p>2) Uuringud, mis toetavad ettevõtlusõppe moodulite hindamist, testimist ja arendamist (tegevused 7.1.) on teostatud. Valmivad uuringuraportid ja teadusartiklid.</p> <p>3) Teadusartiklite publitseerimist ja ettevõtlusõpet läbi viivate spetsialistide pädevuste arengut toetavad õppereisid ja konverentsikülastused on läbi viidud.</p>
Tegevuse lühikirjeldus	<p>1) Jätkatakse programmi seirega. Valmib seire lõppraport.</p> <p>2) Valmivad järgmised uuringud:</p> <p>a) Ettevõtlusõppe mõju hindamisest (longituud-uuring – sisend moodulite edasiarendamisele ja üldhariduse ainekavade protsessikirjeldustesse)</p> <p>b) Ettevõtluspädevuse enesehindamine (longituud-uuring kõigil haridus-tasemetel – sisend õppija ja õpetaja enesehindamise töövahendi väljatöötamiseks) (7.1 õppevara)</p> <p>c) Moodulite piloteerimise (testimise) uuring (sh kutseõppes ettevõtluspädevuse arendamist toetavate õpetamise ja õppimise praktikate lõimitud uuring). Kutsehariduses kogutud andmed ühildatakse moodulite testimise käigus kogutud andmete analüüsiks. Analüüsi tulemusel tehakse ettepanekud moodulite ja meetodika täiendamiseks (sisend tegevuste 7.1, 7.2, 7.3 ja 7.4 edasiarenduseks).</p> <p>d) Ekspertidega fookusgrupi intervjuude läbiviimine ja tulemuste analüüs ja moodulite edasiarenduseks parendusettepanekud (tegevuste 7.1, 7.2, 7.3, ja 7.4 edasiarendamiseks).</p> <p>e) Edukalt rahvusvahelistunud ettevõtete uuring 2017–2018 (sisend kõrghariduse moodulite õpetamiseks vajaminevate õppekaasuste kirjutamiseks). Uuringutulemuste põhjal kirjutatakse teadusartiklid. Täiendatakse kõigi haridustasemetel ettevõtluspädevuse enesehindamise meetodikat. Jätkatakse Eesti Haridusteaduste Ajakirja (EHA) ettevõtlusõppe eriväljaande ettevalmistustega.</p> <p>3) Ettevõtlusõppe kogemuse jagamine jätkub. Arendatakse edasi ja laiendatakse rahvusvahelist koostöövõrgustikku. Tutvustatakse uuringute tulemusi nii Eestis kui ka välismaal, sh EHA ettevõtlusõppe erinumbris, mis ilmub 2018. aasta novembris.</p>
Praegune olukord (probleem)	Üld- ja kutsehariduskoolide enesehindamise meetodikas puudub ettevõtluspädevuse hindamise osa. Kõrghariduses puudub ettevõtluspädevuse, sh ettevõtlikkuse enesehindamise meetodika. Doktoriooppes õpetatakse ettevõtlust väga vähe.
Vajalik muutus	Valmivad ettevõtlusõppe süsteemse enesehindamise ja mõju hindamise instrumendid, mis võimaldavad saada teavet ettevõtlusõppe edendamise kohta tervikuna ja annavad sisendit ettevõtlusõppe moodulite arendusse. Seiresüsteemi rakendamise tulemusel on loodud programmi tegevuste tulemustest põhjalik ülevaade ja kaardistatud vajalikud arendus- ja muudatusettepanekud, sh jätkuperioodi 2019-2020 elluviimiseks. Eesti haridussüsteemi ettevõtlusõppe süsteemset lähenemist ja kogemust tutvustatakse nii Eestis kui ka mujal maailmas. 2018. aasta lõpuks on Eesti teadurid olulisemate rahvusvaheliste ettevõtlusõppe võrgustike liikmed. Ettevõtlikkuse kujundamiseks ja ettevõtlusõppe rakendamiseks vajalik kompetents on kasvanud.
Põhivastutaja	Tartu Ülikool (TÜ)
Partnerid	TTÜ, TLÜ, EKA, EMTA, EMÜ, EBS, EEK, Innove SA
Vastutav isik	Marge Täks

Tegevus	TEGEVUS 7.6. Teadlikkuse tõstmine ettevõtlikkuse kujundamise ja ettevõtlusõppe arendamise vajalikkusest
Tegevuse väljundindikaatorid	Ettevõtlusõpet, ettevõtlikkust initsieerivatel seminaridel, inspiratsiooni- ja motivatsioonipäevadel jm üritustel osalejate arv (sihttase 2018: 1800) (a); Tunnustatute arv (b).
Tegevuse eelarve	357 240 eurot
Indikaatori sihttase	Aasta 2018 sihttasemed: a) 800; b) 10
Eesmärk aruandeperioodi lõpuks	Sihtrühmade seas on tõusnud teadlikkus ettevõtlusõppe olemusest ja tähtsusest ning noorte ettevõtliku hoiaku kujundamise vajalikkusest. Tunnustada ettevõtlikku hoiakut toetavaid ja ettevõtlusõppe parimaid praktikaid.
Tegevuse lühikirjeldus	Väljatöötatud turundus- ja kommunikatsiooniplaani alusel viiakse läbi teavitustegevusi, mahukamateks tegevusteks on riigihanke kaudu kaasatud agentuur. Vajadusel viiakse läbi veel täiendav riigihange ürituste läbiviimiseks või telesaate tellimiseks. Koolidele ja ettevõtlusõppe partneritele koostatakse väljaanne, kus ettevõtlusõppe parimad praktikad seostatakse TS1-s väljatöötatud meetodika ja moodulitega. Sihtrühmade teadlikkuse tõstmise eesmärgil osaletakse ettevõtlikkust ja ettevõtlusõpet propageerivatel seminaridel, inspiratsiooni- ja motivatsioonipäevadel ning teistel temaatilistel üritustel. Korraldatakse üritusi sihtrühmade teadlikkuse tõstmiseks, inspireerimiseks ja motiveerimiseks ning parimate praktikate ja kogemuste vahetamiseks. Koostatakse ja saadetakse neli korda aastas välja programmi uudiskiri. Iga kuu avaldatakse Õpetajate Lehes artikkel programmi tegevustest, jooksvalt kajastatakse erinevate koolide praktikaid ja teisi programmi tegevusi ning programmi raames valmivaid materjale sotsiaalmeedias. Kevadel korraldatakse traditsiooniline infoseminar programmi partneritele ning aasta lõpus programmi pidulik lõpuseminar, kus tehakse kokkuvõtte programmi saavutustest ja tänatakse programmi partnereid ning tutvustatakse jätkuprogrammi tegevusi. On rakendatud sihtrühmapõhine tunnustamine (õpetajad/õppeõud, ettevõtjad, õppurid, programmi panustanud isikud).
Praegune olukord (probleem)	Ettevõtlusõppe olulisust teadvustatakse vähe. Arusaam ettevõtlusõppest on tihtipeale kitsas – seda seostatakse ennekõike majandusõppega või ettevõtlusega alustamisega. Ettevõtlusõppe parimate praktikute ja praktikate tunnustamine on vähene ja juhuslik.
Vajalik muutus	On suurenenud teadlikkus ettevõtlusõppest ja ettevõtlikkuse toetamise võimalustest ning koolide ja kooliväliste partnerite koostöövõimalustest. Koolid ja koolivälised partnerid on teadlikud ettevõtluse õpetamise võimalustest erinevatel haridustasemetel. Parimate tunnustamine aitab tõsta teadlikkust ettevõtlusõppe rakendamise võimalustest, inspireerib ja innustab õppetööd läbiviivaid spetsialiste rakendama ettevõtlikkuse ja ettevõtlusega seonduvaid õppemetoodikaid ja teadmisi. Õpilasmeeskondade ja õpilasfirmade tunnustamine inspireerib õppureid nii ettevõtlusega jätkama kui julgustab ka kaasõpilasi ettevõtlusõppe programmides osalema.
Põhivastutaja	Tartu Ülikool (TÜ)
Partnerid	TTÜ, TLÜ, EKA, EMTA, EMÜ, EBS, EEK, Innove SA
Vastutav isik	Liina Pissarev

III Eelnõu koostööamine

Eelnõu esitati koostööamiseks Rahandusministeeriumile, Sotsiaalministeeriumile, Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumile, Siseministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks SA Innove rakendusüksusele eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu. Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium esitas oma koostööamine e-maili teel, Siseministeerium koostööamine eelnõu märkusteta, teised ministeeriumid koostööamine eelnõu vaikimisi. SA Innove esitatud tehniliste täpsustustega on eelnõus arvestatud. Muudatused on esitatud kujul heaks kiitnud EETA juhtkomitee.

Pärt-Eo Rannap
rahandusosakonna asejuhataja